

DOI: <https://doi.org/10.15388/SMP.2025>

Mokslinė-praktinė konferencija SLAUGOS MOKSLO NAUJOVĖS: 2025

2025 m. gegužės 21 d.
Vilnius

Konferencija skirta visų specializacijų bendrosios praktikos slaugytojams, išplėstinės praktikos slaugytojams, visų pakopų slaugos studijų programų studentams, slaugos tyrėjams ir mokslininkams

Konferencijos tezės

Sudarytoja Rita URBANAVIČĖ

Slaugytojų iššūkiai atpažįstant sergančiųjų demencija elgesio ir psichologinius simptomus

Kotryna Danuta Vanagaitė, Agnė Jakavonytė-Akstinienė

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto Slaugos katedra

Tyrimo pagrindimas. Demencija – visame pasaulyje viena pagrindinių priežasčių, lemiančių vyresnio amžiaus žmonių negalią ir priklausomybę [1]. Sergant šia liga kognityvinės funkcijos mažėja, blogėja gebėjimas bendrauti ir reikšti savo poreikius, dėl to atsiranda elgesio ir psichologinių simptomų, kuriems priskiriama klaidėsiai, haliucinacijos, apatija, nerimas, depresija ir kt. Visi išvardyti simptomai turi didelę įtaką demencijos eigai ir valdymui [2]. Atpažinti ir valdyti simptomus yra iššūkis tiek slaugytojams, tiek demencija sergančiųjų artimiesiems, kurie dažnai patiria didelę fizinę, emocinę ir finansinę naštą rūpindamiesi tokiais asmenimis [3].

Tikslas – nustatyti slaugytojų iššūkius atpažįstant sergančiųjų demencija elgesio ir psichologinius simptomus.

Metodai. Tyrimas vyko 2025 m. vasario mėn. Taikytas pusiau struktūruotas interviu metodas. Klausimai sudaryti pačios tyrėjos, analizuojant užsienio šalių ir Lietuvos mokslinę literatūrą. Tyrime dalyvavo 10 slaugytojų. Tyrimo dalyvių asmenybės buvo nuasmenintos taikant kodavimą: S1, S2... S10. 2024 m. lapkričio 18 d. gautas Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto mokslinių tyrimų etikos komiteto pritarimas Nr. (1.7 E) 150000-KT-456.

Rezultatai. Visi tyrime dalyvavę respondentai buvo moterys. Jauniausios respondentės amžius buvo 25 metai, vyriausios – 62 metai. Respondenčių profesinio darbo stažas įvairavo nuo vienerių iki 42 metų, o dirbant su sergančiais demencija nuo vienerių iki 20 metų. Respondentės išskyrė kelis pagrindinius iššūkius, su kuriais susiduria prižiūradamos demencija sergančius pacientus. Priešinimasis intervencijoms dažniausiai pasireiškia paciento nenoru bendradarbiauti gydymo procese (S4, S5, S7), „<...> sunkiai pavyksta susikalbėti su pacientu“ (S4). Dažnai pastebima, kad nevartojama vaistų (S5, S6, S8, S9, S10), t. y. pacientai atsisako gerti paskirtus medikamentus arba juos „išspjauna“ (S5, S6, S10). Kitas svarbus iššūkis – higienos priežiūros sunkumai. Kai kurie pacientai rodo kategorišką „atsisakymą maudytis“ (S6), nenori būti prausiami, tai apsunkina kasdienę jų priežiūrą. Prie higienos apsunkinimo prisideda nenoras dėvėti sauskelnių (S3, S6, S7, S10). Taip pat pasireiškia „nenoras rengtis ar nusirengti“ (S1, S6, S10). Slaugytojos akcentuoja elgesio pokyčius, tokius kaip nenorą išeiti į lauką (S1, S3, S4, S5, S6, S8, S9, S10) ir agresiją (S1, S6, S9, S10), dėl to slaugytojos patiria didelių išbandymų slaugydamos pacientus. Tik viena slaugytoja nepastebėjo jokių iššūkių: „Aš

labai su meile žiūrių į tą žmogų ir sunkumų nėra...“ (S2). Taigi, respondentės įvardijo įvairius iššūkius, tačiau daugiausiai atkreipė dėmesį į medikamentų nevartojimą ir pacientų nenorą eiti į lauką.

Išvados. Dažniausiai kylantys iššūkiai – vaistų nevartojimas, asmens higienos priežiūros sunkumai, valios stoka eiti į lauką ir agresijos pasireiškimas.

Literatūra

1. World Health Organization. Dementia [Internet]. 2023. Prieiga per internetą [žiūrėta 2025-04-02]: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dementia>
2. Cloak N, Schoo C, Al Khalili Y. Behavioral and Psychological Symptoms in Dementia. [Updated 2024 Feb 27]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK551552/>
3. Jung G., Lee J. Behavioral and Psychological Symptoms and Associated Factors in Community-Dwelling Persons at the First Time of Dementia Diagnosis. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Jun 24;19(13):7765. doi: 10.3390/ijerph19137765. PMID: 35805421; PMCID: PMC9265813